1873. V. évfolyam. 181. szám. Szerda, szeptember 17.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főplacc, Vecsey-ház (földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok után.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több ízbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött levelek nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén késiratok sem adatnak vissza.

Fogjunk kezet!

*** Ősidők óta sok tekintetben könnyelmü nép vagyunk. — Tettek apáink, s teszünk mi is ugy, mint azt a jelen pillanat kivánja, előre gondolkodás nélkül. Apáink — egy nőért — Mária Teréziáért „életöket és véröket“ ajánlották fel, s a magyar nemzeti nyelvért törvényhozásunk nem áldozott egy fillért sem. — S mi? — Debreczenben épen ugy eltartjuk, hogy ne mondjam, gyámolitjuk az idegen társulatokat, mint Budapesten, vagy az ország akármelyik zugában, — de a magunk kebeléből, testvéreink karjai által emelt társulatokat, intézeteket ha pártoljuk is, de áldozatokat egyikért sem hozunk.

Fájdalom, e szokás vérünkbe van oltva; s egykönnyen ki nem olthatjuk azt onnan.

Az egyesült magyar gőzhajótársaság is ennek adta meg az árát, s e hideg közöny juttatá azon pontra, hogy hajóit vonja le a Dunáról, s engedje át a szőke viz hátát az osztrákok hajóinak, hogy legyenek ezek Magyarország egyik életerének, a Dunának szabad urai.

Ott a magyar fővárosban igazgatták e társulatnak ügyeit, s ott juttatták a bukás szélére. Álszeméremből, vagy miből, sokáig titkolgaták a bajt, s most az utósó perczben huzák meg a vészharangot országszerte.

Meg kell vallanunk, hogy ami fővárosunk nagyon is egyeduralomra vágyó, s a központositás által akar a vidékből minden életerőt kiszivni.

Nézzük meg az iparost, vizsgáljuk meg a kereskedő törekvéseit, lessük el a müvészek, tudósok szándékát, avagy forgassuk a hirlapokat, — mindenütt azt látjuk, hogy a fővárosiak némi mértékben magoknak csalhatatlanságot tulajdonitanak, s oly formán beszélnek, mintha a vidék csak arra volna teremtve, hogy a fővárost gyarapitsa.

Ha azonban a szükség beáll, akkor „a vidék ismert hazafisága,“ továbbá „áldozatkészsége“ nagy kegyesen igénybe vétetik a főváros által is.

Igy történt a magyar gőzhajótársaság ügyében is. A központban vezették e társulat dolgait, s ugy elvezették, hogy a bukás szélére juttatták.

Eddig a vidék nem kellett semmire, s ha néha talán felszólalánk az iránt, hogy a magyar fővárosban magyar polgárok által vezényelt magyar társaságtól magyar ügykezelési nyelvet kivánnánk, — még e „gyermekes“ s egyátalán „nem fővárosias“ óhajunkra is azt mondhaták: mi közünk hozzá?!

S most? — Az aláirási ivek elküldetnek az alispánoknak, a városoknak, vidéki pénzintézeteknek, gazdasági egyesületeknek, kaszinóknak, stb. hogy hozzák helyre a hibát, lelkes hazafiságuk által, a mit mások s nem a vidéken csináltak.

Az aláirási ivek, talán mire e sorok megjelennek, már a közönség kezei közt lesznek vidékünkön is.

Távol legyen tőlünk annak még gondolata is, hogy talán visszatartanók a segélyadást a magyar gőzhajótársaságnak. Sőt inkább, a leghathatósabban ajánljuk mindenkinek, a kinek csak módjában áll, hogy segitsünk sietve az egyesült magyar gőzhajótársaságon. Hozzuk helyre, mig nem késő, a mult hibáit. Ne engedjük át idegen érdekek szolgálatába azt a folyót, melyre mi oly büszkék valánk.

Hazafiui kötelességünk a magyar gőzhajótársaságot megmenteni. Védje ennek érdekeit minden magyar ember ugy, mint a saját ügyét.

Fővárosunk és a fővárosiak pedig vegyék figyelembe, hogy a vidék is számit valamit. S ne csak akkor forduljanak hozzánk, midőn már baj van, és ne csak akkor szólitsanak fel az együttmüködésre, midőn ők mindent elrontottak: — hanem kezdjünk és haladjunk a nemzet érdekeit védő munkálatokban együtt.

Fogjunk kezet az öröm perczeiben ugy, mint a vész óráiban, akkor aztán érhetünk még boldogabb időket.

S a haza fényre derül!

— **A magyar országgyülés** a jövő hóban valószinüleg összehivatik.

— **Az uj kölcsönt** a kormány — hir szerint — már megkötötte. Mennyi az összeg? — az titok. Beszélik, hogy a kormány gabonát is vásárolt.

— **A Nagyváradon** megjelenő „Bihar“ tegnapi számában „őszinte szó magunkról“ czim alatt vezércikket hoz, melyben politikai önvallomást tesz; idevesz szük ebből a következő sorokat: „ma, midőn azon uj tan is hivőkre kezd találni, hogy minden szabadelvü eszme, reformeszme lévén, a közjogi alap megváltoztatásának elve is egyike a reformlajstrom eszméinek, melyet a közös ügyes alapra állva létesiteni lehet, a közügy utólsó napszámosának is kötelessége nyilatkozni az iránt: hogy a közjogi alapot egyszerüen reformkérdésnek tartja-e? vagy a programm szerint vezérelvnek; a közjogi alap megváltoztatását, mint egy önálló nemzeti politika nélkülözhetetlen feltételét? Mi minden tétova nélkül nyilt vallomást teszünk: hogy a párt eredeti programmjától, mely lényegileg a personal unióban van kifejezve, eltérni hajszálnyit sem fogunk, az alak összegéből lealkudni annál kevésbé. A balközéppárt által kezdetben elfoglalt álláspontonállandunk hajthatatlanul, történjenek bárminő uj elemeknek bármily pártalakulásai. Ennyit kijelenteni szükségesnek véltünk, mert a szőnyegen lévő tárgyat nagy horderejénél fogva olyannak látjuk, melynél a hallgatás polgári bün volna. Tisztába kell jönnünk magunkkal. Ki kell tünnie annak, hogy az országos balközéppárt, mint ilyen áll-e a régi programm alapján, vagy csak egyes tagok nézeteltérítései okozták a párt felől elhintett baljóslatokat. Az országos balközéppárt összes hiveinek egyhangu nyilatkozata lesz a biztos kulcs ennek kitudásához, a választók szava és nemcsak a választottaké, ha nem akarjuk, hogy a közvélemény visszás irányba terelve belülről áradjon kifelé.“

— **Szlávynál** kormánylapok szerint a pesti népgyülési küldöttség tisztelgett a bankügy érdekében; s Szlávy azt mondta volna, hogy — ő tudja, mit kell tenni, rá a népgyülés pressiót nem gyakorolhat. Szlávy ezt mondhatta. De azt ugyan senkivel sem hitetheti el, hogy ő tudja, mit kell tenni? Mert hiszen ahoz rosz akarat kell, hogyha tudna tenni, még sem tesz semmit. Rossakaratot pedig Szlávyról nem tessünk fel.

— **Botrányos hir.** A fővárosban emlegetik, hogy a kormány a zeneakadémia igazgatójává gr. Festetich Leót akarja kinevezni. Kormányunkról feltehető.

— **Temesvár** törvényszéke nem érti az Ausztriával kötött közösügyi szerződést, mert ez a Lajthán tulra mindig németül leveles, holott onnan soha nem irnak neki magyarul. Még szebb aztán, hogy az osztrák törvényszékek a német átirathoz csatolt magyar végzéseket pénzért lefordittatják, s e pénzt a temesvári törvényszék az illető feleken behajtja. Ki is kiváuhatná Paulertől, hogy a magyar nyelv jogainak szereszen érvényt?

— **Esztergomban** a primás által mult vasárnap Samassa József egri érsek felavattatott, jövő vasárnap Schlauk Lőrinez szatmári püspök avattatik fel.

= **Külföldi rövid hirek.** Az orosz czár ellen merénylet történt, amely nélkül tudva levő dolog, egy év sem szokott eltelni. Moszkvából Kiewbe akart az orosz czár menni, midőn a pályaőr észrevette, hogy a vasuti sinek föl vannak szedve egy helyen. A tettesek pásztorruhába öltözött „urak“ voltak. Minden nyomozás eredménytelen volt. — Az olasz király Bécsből Prágába fog utazni e hó 26 án. — Az anglo bank félévi mérlege 1.123,034 forint tiszta nyereséget mutat. — A madridi kormány elhatározta, hogy a legszigorubb politikát fogja követni. Minden fegyvernem lényeges reorganizáláson megy át s a hadiláb oly magasra emeltetik, amint azt a körülmények sürgőssége kivánja. Madrid körül eddigelé 25,000 csatakész tartalékos van összpontositva. — A persa sah elfogatta a nagyvezirt s Kum-erődbe küldte örökös fogságra csupa szeszélyből. Egyszersmind felhivást bocsátott ki a külföldi katonatisztekhez, hogy „illő dij“ mellett lépjenek persa szolgálatba. (Talán hóhéroknak?) — A hollandi miniszterium ismételve beadta lemondását. — A római pápa már nem sokáig viszi. Jelentik, hogy ágyát már nem képes elhagyni!

— **Hága**, szeptember 15. Az országgyülés ma nyittatott meg. A trónbeszéd az általános és pénzügyi helyzetet kielégitőnek mondja, hangsulyozza a külhatalmak barátságos magatartását az indiai bonyodalmak alkalmából és jelenti, hogy Atschin ellen erélyesen folytattatik a harcz.

A reáliskolai tanárválasztáshoz.

(sz k.) Már a jövő hóban fen fog állani Debreczen egyik büszkesége, a városi reáliskola, melyet a közszükség s a tudomány iránti lelkesedés teremtett. Régen vajudik már ez intézet kérdése, s most az eszme életet nyert, a városi bizottság méltó dicsőségére.

E tény a jelenkor történetének egyik fénypontja. Vigyáznunk kell, hogy azt valamiképp meg ne homályositsuk.

Eddigelé igen szépen folytak a reáliskola ügyei, s a város részéről tanusitott nemes áldozatkészség biztositékul fog szolgálni a jövőre nézve, hogy ez intézet a kellő szinvonalra emelkedik.

Debreczenben most van először eset arra, hogy a tanári székekre pályázat nyittatik.

A tanárválasztó bizottság névsora elég kezesség lehet ugyan a közönségre nézve, hogy az oly egyénekből van összealkotva, a kik szivökön viselik a város ügyeit s kellő szakismerettel birnak arra nézve, hogy oly egyéneket ültessenek a reáliskola tanári székeibe, a kik megálljak helyöket.

A mi a reáliskola szervezéséből még hátra van, ez a legfontosabb kérdés. Lehetetlen, hogy itt némi aggodalom ne szállja meg azokat, a kik érdekkel viseltetnek az ügy iránt. Mert hiszen meglehet, hogy a legjobb akarat mellett is csalódhatunk később a megválasztandóban.

Pedig a tanárok szerencsés megválasztása életkérdés a reáliskolára. Ott vethetjük el a jónak és rosznak magvát egyiránt.

Mint a hirek szárnyalnak, temérdek lesz a pályázó. Ez örvendetes jelenség. Legalább lesz kikben válogatni.

Hivatlanok és hivatottak igyekeznek itt maguknak állást, kenyeret keresni. Épen az ezek közt való választás lesz a legnagyobb feladat.

Igyekezzünk az ismertebb erőket megszerezni; különösen figyelemmel kell lenni az olyanokra, kik a tanári pályára hivatásukat és képességüket már bebizonyitották a gyakorlati téren. S őrizkedjünk azoktól, a kik csupán a kenyérkereset szükségétől kényszerittetnek minden szalmaszál után kapaszkodni s a kik bármely pályára vállalkoznak, ha megfizetik őket. Oly egyének kellenek ide, a kik tehetséggel párosult ügybuzgalmukról, tanitási szenvedélyökről bizonyságot tettek, s nemesebb vonzalmuknál fogva a tanári pályára szánták el magukat.

Az ilyenektől remélhetünk sikert s az ilyenektől várhatjuk a reáliskola felvirágoztatását.

Őrizkedjünk az oly eljárástól is, mint a milyet gyakran a főiskolában tanusitanak, hogy egész ellenkező természetü tanszékre választanak meg némely embert, mint a melyre készült.

Ez eljárás a legkeserübb gyümölcsöket termi, s ennek előbb-utóbb az intézet adná meg az árát.

Be kell zárnunk az ajtót a vaskalapos szellem előtt is; hadd legyen a debreczeni reáliskola a szabad eszmék, a humánitás a reál ismeretek s a korszerü müveltség temploma, hogy legyen méltó ez a legnagyobb magyar város ősi jó hirnevéhez, polgárságunk fenkölt gondolkodásához.

Féltve kell itt azért vetni minden melléktekintetet s egyedül a közérdek iránti szent lelkesedés legyen vezércsillaguk az ügy körül működésünkben.

És ha a reáliskolai tanárválasztás szerencsésen fog kiütni, akkor Debreczen város nemes önérzettel s elégedetten tekinthet ez intézetre, mint saját müvére.

Akkor lesz teljes a reáliskola eszméjének győzelme!

Az örök béke ügye.

— Genfben e hó 7—9-iké n a „nemzetközi béke és szabadságliga“ gyülést tartott.

Több apró és belköri tárgy elintézése után a gyülés a következő határozatot mondta ki:

„A gyülekezet kijelenti: Európa jelen állapotában egyszerü szerződések, melyek két vagy több nép által kötettnek, a leghatékonyabb eszközöknek látszanak arra nézve, hogy a választott biróság alkalmazása nemzetközi gyakorlatba átvitessék.“ A gyülekezet kijelenti: A tételes törvénynek erkölcscsel összehangzatba kell állania; az erkölcs alapja az emberi személyiség automoiája; a jog, azaz a jogosra és jogtalanra vonatkozó positiv törvényhozás megelőzi a hatalmat, mely csak akkor léphet közbe, midőn a jogot védi; az erkölcsi törvény ugyanaz a néphez, mint a polgárnak más polgárhoz való viszonyában, s az erkölcs s igy a jog előtt is a népek egyenlők, bármily nagy legyen is területök terjedelme és polgáraik száma: tetteikért felelősek; az egyéni jogok és a nemzetek egyetértésével általános embereiknek nyivánitott érdekek védelme mellet joguk van politikai, gazdagsági és vallásos téren az igazság elvei szerint önmagukat kormányozni! sem valamely egyén, sem pedig kormány törvényes módon annexioval vagy hóditással velök nem rendelkezhetik, a népek azon joga, hogy önmaguk legyenek s maguk kormányozzák magukat, elidegenithetetlen és el nem évülhet.“

A bécsi közkiállitásról.

A kiállitást, daczára a mai esős időnek, folytonosan sokan látogatják. Érdekes nekünk, — inkább közönyöseknek, nézni, hogy a szaktérfiak mint buvárkodnak a szakmájokba vágó tárgyak körül; a különböző birálatokat hallgatni csupa mulatság. Mi szerény személyemet illeti leginkább szeretem az oly tárgyakat, melyeknek létrehozásánál nemcsak ügyesség, hanem alkotni tudó lélek müködik, — s nem maga a természet hozza elő minden nagyobb müvelés nélkül. A nők legjobban szeretik nézegetni Lady Dudley gyönyörü ékszereit — melyeket általában a lapok elég részletesen leirtak, — s Francziaország piperecikkeit. De Francziaországnak mindenféle kiállitása gyönyörü s ez ország itt oly fényes helyet foglal el, hogy nem hiszem bármelyik által is elnyomattatását.

Francziaországról és még több másról előre minden szépet s nagyszerüt reméltünk s minden remény tökéletesen beteljesedett; de a midőn a régi, civilizált államokra gondolánk, csaknem megfeledkezénk Brazilia, Khina és Japánról s rendkivül meglepett midőn láttuk szép kiállitásaikat s hogy méltó sikerrel versenyeznek.

Bocsánat, hogy Magyarországot utoljára hagyám, számittassék ez udvariasságul be az idegenek iránt. Büszke öntudattal mondom el, hogy a mi kiállitásunkat szépnek tartja a „világ.“

Szólok most pár szót a kiállitási téren levő vendéglőkre. — Vau sok, szám szerint valami harmincz. Nevezetesebben az amerikai, angol, franczia, magyar, olasz orosz, schweizi, steier, török, s a bécsi sütőde. Ez utolsót nem hagyhatom elismerő emlités nélkül. Itt a felszolgálást csinos bécsi nők (mindig egy forma costume-ben) oly pontosan, s kedves ügyességgel végzik, hogy a közönség nagy számmal látogatja. E nehány fenjelzett s még a többi „megállapodási helynek“ főjellemző tulajdonságuk a drágaság. Étkezni mindeniknél jól (?) lehet, fődolog léven a jókor menés.

Egyszer, a kiállitáson belyongva, utam a székely házhoz vitt. Betértem. A házi menyecske szivesen fogadott. „Szivem“ „galambom,“ s több ily fajta szavak voltak gyöngéd kifejezései.

Aztán mentem a Wigwam-be. Itt szerecsenek szolgálnak. Midőn közel mentem a sátorhoz, felém jött egy pár (mert itt a vendégeket nagyon szivesen fogadják) s szeretetteljes testmozdulatokkal vezettek asztalhoz. Fáradt voltam, nem volt kedvem beszélni, de még hirtelen az sem jutott eszembe, hogy miképen beszéljek e barna legényekkel?

Elkezdtem számat jártatni, abból csak megérti, hogy enni akarok!!. „Nem“et bólintott fürtös fejével s megérteté velem, hogy csak inni valót adhat s hozott egy pohár czitromos vizet, mit aztán jég közül szalmaszálon szivtunk.

Előszedtem aztán nyelvtani tudományaimat, s elkezdtünk társalogni. Elbeszélte, hogy Észak-Amerikából jött, hogy 24 éves, aztán még nincs bajusza, felesége sincs, sat. sat...

Esténként a városnak minden mulató helye tökéletesen meg van telve. Strauss naponként játszik különböző helyeken. A szinházakba való bejutás, — mint már egyszer irtam is — a lehetetlenséggel határol. (Estve különösen az opera házat.) A pénztárhoz jutni nem lehet s az ismét eladók 3—400% haszpot is követelnek.

No de, a bécsi dolgokat ugy is mindenki ismeri.

Kovács Gyula.

Vidéki élet.

Sámson, szept. 16.

Mindenelőtt rövid akarok lenni, csak a tiszta igazságot szándékom kideriteni.

TÁRCZA.

SZÜLETÉS ÉS MÜVELTSÉG.

Regény négy kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Negyedik rész.

(Folytatás)

Gabriella ott hagyá a hangszert, nehány bocsánatkérő szót mondott, és sietett szobájába.

— Mi ez? kiáltá a gróf. Egy zsidó mint vendég az én házamban. Ez már még is sok! Csodálkozom, hogy annak, a ki O—field lordnál nevelőnő volt, ily ösmeretségei vannak.

— Effele ösmeretségek? kiáltá Lilia, a ki rosz kedélyben volt, mert nem tudott még semmit a versről. Ki gondol azzal, valjon egy ember zsidó-é vagy keresztyén? Senki, legalább olyan nem, a ki legkisebb igényt tart a müveltségre. A Levitain név nagyrabecsült és hires Franczíaországban, ezt csak tudnod kell, ki oly sokáig tartózkodtál Párisban.

— Mily jelentősége van e névnek Franczíaországban, azt nem tudom, s az előttem mindegy. Csak azt tudom, hogy e név itt Svédhonban egy zsidó családé. Hazámban a nemesség még nem feledkezett meg annyira magáról, hogy egy zsidónak házát megnyissa.

— Mit bizonyit ez? szólt közbe Lilia. Csak azt, hogy a svéd nemesség nagyon hátra van más országokhoz képest, a felvilágosultságban.

— Valóban, s ti minket lutheranusokat, még is eretneknek tartatok, válaszolt Ernfrid hidegen.

Lilia ajkába harapott. Ernfrid folytatá:

— Ha te, kedves Liliám, szabadelvü vagy, ha a zsidóról, vagy reformátusokról van szó, nekem nincs kedvem annak lenni. Szándokom megmaradni azon felfogási modornál, melyet egy nemes emberhez illőnek tartok, s ennélfogva a nevelőnőnek az ily ösmeretségekkel szakitani kell. Nem akarok arról mit sem tudni.

— Bocsáss meg, de ki kell mondanom, hogy fellázit, ha beszédedet hallom, kiáltá Lilia s felugorván, elhagyá a szobát.

Levitain Ismael látogatása Gabriellánál tovább tartott valamivel egy óránál.

Koppenhágába szándékozván, öt mértföldnyi kerülőt tett, hogy megtudakozza, mint érzi magát Gabriella, és szóbeli üzenetet adott át édes anyjától, a ki Stokholmban lakott.

— Midőn Levitain elutazott, Gabriella nem érzett kedvet a fölmenetelre. Izmael és ő Ábrahámról beszélgettek s az orvos egy levelet olvasott fel tőle, melyet egy nagy sebből felgyógyulta után irt.

Annak tartalma felizgatta Gabriellát. Szüksége volt a magányra.

Ezenkivül érezte, hogy a gróf ma este valami nem helyeslő megjegyzést tenne, ma kevésbbé birná eltürni.

Gabriella, mint minden szellemileg és szivben, lélekben müvelt ember, nagy önuralkodással birt, de ez nem állott mindig hatalmában.

Voltak órák, midőn a legnagyobb megerőltetéssel sem volt képes a türelmetlenség kitörését mérsékelni, ha bensejében valami érzékeny pontot érintettek.

Ily kedélyhangulatban érezte magát Izmael látogatása után.

Minden lemondás, minden a mit végig szenvedett és küzdött, elevenen állott lelke előtt, s ideges fájdalmat okozott, mig a jövőben nem volt semmi remény, mely reá mosolygott volna. Érezte a teher egész sulyát, mely reá nehezült, s szüksége volt a háboritatlan nyugalomra, hogy izgatott érzelmeit lecsendesitse.

Gabriella nem ismerte azon embert, a kinek a házában lakott, ha azt gondolta, hogy elnézi az önállóságnak ily kisérletét, mint ez, miszerint elmaradt a vacsoráról.

Egy inas által értesittetett Gabriella, hogy tálalva van.

Gabriella becsánatot kért elmaradhatni a vacsoráról, miután roszul érzi magát.

Azonban az inas később vissza jött azon jelentéssel, hogy a gróf beszélni akar vele.

Roszkedvüleg tett eleget Gabriella e felhivásnak.

Belépett a sárga terembe, hol Ernfrid lassu, szabályos léptekkel mérte a padlatot. Gabriella látásánál megállott, s gögös hangon mondá:

— Rokonságban van a leányasszony azon zsidóval, ki meglátogatta?

— Nem, gróf ur! Hanem nekem több, mint rokon; jóltevője anyámnak és nővéremnek.

— Szerencsét kivánok hozzá, de mindamellett kikérem, hogy házam iránti tiszteletből ily egyéneket el ne fogadjon.

A vér arczába szökött Gabriellának. Szemei szikráztak, s oly hangon, melyből jelenleg hiányzott a lekötelezettség kifejezése, válaszolá:

— Oly egyének, mint Levitain orvos, megtisztelik a házat, melynek küszöbén átlépnek. A gróf ur tehát nem szenvedett ez által meggyaláztatást.

— Kisasszony, ön teledi, kivel beszél! Én nem akarom, hogy a zsidó Levitain dicsekedjék azzal, miszerint Eldon grótnál látogatáson volt, és egyszer mindenkorra megtiltom látogatásait, melyeket én illetlennek tartok elfogadni. Értette?

— Valóban lehetséges lenne a grófot meg nem érteni, viszonzá Gabriella büszke hangon, s még lehetetlenebb volna azt elfeledni. Azonban biztosithatom a gróf urat, hogy Levitain orvos sokkal több emberi méltósággal bir, mint azzal dicsekedjék, miszerint itt volt. Nem önt látogatta meg gróf ur, hanem engem! Azon szobákban, melyekben lakom, jogom van azt elfogadni, a kit akarok, ha az tiszteletreméltó egyén, s igy azt is, kit minden lény közt legtöbbre becsülök, név szerint Levitain orvost.

— Én tanitónője vagyok leányának, gróf ur, de nem az ön rabszolgája, s igy nincs senki, ki azt parancsolhatná, hogy megvessem azt, a kit tisztelek.

Gabriella ezt oly hévvel mondta, melyet nem engedett volna meg magának, ha kedélye nyugodt leendett.

A nélkül, hogy valamit várt volna, eltávozott.

Másnap reggel a reggelinél Ernfrid ujolag gögös kinézését vette fel.

Alig látta meg Gabriellát, midőn belépett. Kissé büszke köszöntését oly hidegen fogadta, hogy mindenkinek szemébe tünt.

Lilia rögtön rosz kedvü lett. Tudta, hogy Ernfrid minden kaczér nőt gyülöl, s ennélfogva Arthurral el kezdett kaczérkodni.

Ernfrid homloka elborult. Nehány szót ejtett el az önuralom hiányáról, mely a nőket jellemzi.

(Folyt. következik.)

Először is a 149. számban közlött czikkecskét nem én irtam s nem is lehetek érte felelős.

Ami pedig saját czikkemet illeti, az abban foglaltak igazságát nem engedem senkitől sem elvitatni. Mert én nem azt mondtam, hogy a jegyző hibás az orvosnemtartásban, hanem azt, hogy nem tudom az elöljáróság hibás-e, vagy pedig a jegyző, ki ezt elfelejté inditványozni?

Különben még most is kötve hiszem, hogy a tanács tagjaira nehezednék vádam, mert tudom, hogy a sámsomi urak, kik tagjai a bizottságnak, egyenként bizonyos összeget ajánlottak fel, csakhogy orvos tartassék; sőt még inditványba tették azt is, hogy iv hordostassék a faluban, felszólittatván mindenki önkéntes adakozásra az orvos részére. A község pedig, ha előbb megbirta a fizetést, ugy most is kitudná elégitni orvosát.

Hogy pedig a jegyző erélytelen, arról, ha kell, számos adatom van; de ezeket családja iránti tekintetből nem teszem közzé, mert tudom, hogy az első is a felfüggesztést vonná maga után.

Már pedig erélytelen jegyző alatt a rend teljesen szétbomlik, amitől különösen lehet tartani e szük világban, midőn a szegény népnek alig van mit ennie.

Ennélfogva anélkül, hogy a jegyzői szék iránt legkevesebb vágyam lenne, még most is óhajtom, Sámsom iránt érzett jóindulatomnál fogva, hogy legyen egy oly embere, ki az Augias istállóját kitisztitsa!

Ily esetben védelmökre ez lévén végválassom, a jegyző ur efemerélettü hivatalához a végperesig több jóakaratot kivánok.

Vederemo.

— „Et si fractus illabatur orbis!" Horácz e mondatát illusztrálja a „Fővárosi Lapok" egyik legközelebbi száma. 1839. augusztus 3-kán történt, hogy a magyar országgyülés termében, melynek tetőzetét 24 oszlop tartotta, a borsodi követ Palóczy László, a szólásszabadságról beszélve kimondá a fönebbi mondatot. („Az igaz és erős nem ingadozik, dőljön össze bár a világ!") E pillanatban egy szélroham az egyik nyitva maradt ablakszárnyat hevesen becsapta, mire valaki elkiáltja magát: „a terem összedől!" — — És mintha vihar keletkezett volna, a képviselők hanyat-homlok rohantak kifelé a teremből, mi a Palóczy imént mondott szavaival igen nevetséges ellentétet képezett. Az egész országgyülés szétugrott.

Vidéki lapszemle.

‡‡) A „Nagyvárad" az ottani muzeum érdekében szólal föl s több czélszerü inditványnyal lép föl ez ügyben. — Második czikkében Ember György ottani néptanitó folytat elkeseredett s nem épen tiszta tollal irt polemiát Neumann magánnevelőintézettulajdonos ellen, ki az ottani magánintézetek körül buzgólkodik. — Harmadik czikkében egy csongrádvárosi közgyülés van leirva, melyen a többi közt, midőn a tanitó fizetésének fölemelése jönne szóba — valaki azt mondta, hogy az nem lehet, mert hisz akkor „jobb bérük lesz a csürhés és kanász fizetésénél is", s hogy „egy öreg béres többet ér három tanitónál." Hogy az ily nyomorult őrültet lánczra nem veretik; azt csak Csongrád város atyái elfogult szük látkörüségének tudhatjuk be.

— A „Pécsi Figyelő", mely eddig megjelent 6 számában mind nagyobb haladást mutat, „önvédelem a németesités ellen" czim alatt a germán áradat ellen kiván gátat vetni. Nyelvében él a nemzet s eredeti szokásaiban a romlatlan őserő. Csak előre!

— Az ügyesen szerkesztett „Ipoly" a megyerendezéssel foglalkozik s azt látja czélszerünek, ha a kormány egyelőre csak a leg kiáltóbb rendetlenségeket szüntetné meg, mert a megyék általános rendezése időkérdés. Második czikkében „koleracseppeket" osztogat. Erdekesek.

— Az aradi „Alföld" az ottani rendőrségi szervezetet kivánja javittatni s a közegészségi ügyet gyámolitani, mert e két ügy ott a lehető legmostohábban van kezelve.

— A nevéhez hü győri „Szabad Polgár" a kormányhoz intés komoly szavakat. Figyelmezteti a helyzet tarthatlanságára s azt mondja: „Már annyi adósságot csináltunk, hogy az adósság kamatai a nemzet tőkéjét emésztik fel! Mire jutunk igy? Végromlásra, mely felett csak egy Német- vagy egy Oroszország zengedeshet „Te Deum"-ot. Azért ha ily sorsot nem akarunk husni; válasszon a magyar kormány saját java és egy korhadt politika tartogatása közt."

„Amit Kossuth a dynastiákról mondott, mai napság teljesen elmondható az a kormányokról is. Életet és vért adhatnak a népek szeretett kormányukért, de egy nyomasztó kormányrendszer politikájáért egy veréb-fiunak sem lesz kedve soha meghalni! A nép tehetségét már a tulságig igénybe vette a kormány. Tovább nem birja erejét megfesziteni. A veszélyt maga a kormány idézi elő. S igy a 67-diki kiegyezés méltányosabbá tételére a nép insége már előjel, mely a tősgyökeres változtatást nemsokára fennhangon fogja követelni. Minden rosz politikának ez a sorsa. Bizonyit ják a századok lapjai."

Ehhez nem kell kommentár! Azoknak szól a leczke, kiknek kell, hogy szivök fájjon e szavakra, — ha magyarok!

— Furcsa kegyelet. Nagyváradon Vasváry Pál föltalált gyürüjének megvételére gyüjtést rendeztek ugyanazok a hölgyek, kik a gyürüt 1848-ban Vasvárynak ajándékozták — s eddig a szükséges 14 arany vételárhoz csak 2 arany folyt be!

— Az érdemrendhullás, mely a bécsi burgból mult aug. hó 18 ára volt jelezve, ujabb s biztos hir szerint október 4-én lesz, a király nevenapján. Örülj; Posner Károly Lajos, J. M. József!

UJDONSÁGOK.

* **Könnyitsünk a szenvedő emberiség sorsan!** Ujabban járult a segélyezéshez orvos Liszt Antal ur N.-Létáról 6 frttal. Eddigi főösszeg **434 frt 85 kr.** és egy darab 1 frtos tallér. A negyedik száz forintot ma beszolgáltattuk a városi hatósághoz. — Felhivjuk jobb sorsu lakostársainkat, hogy — a mennyiben a szerencsétlenek segélyezéséhez járulni kivánnak — adományaikat mielőbb be szolgáltatni sziveskedjenek.*)

* **A gyakorló iskola** főiskolánkban — ez iskolai évben felállittatik; s itt már az ötödik elemi osztály is életbe lép, ha ugyan akadnak abba növendékek. A gyakorló iskola tanitóját az okt. 1-jén összeülendő egyházkerületi közgyülés fogja megválasztani.

* **Tisza Kálmán,** mint halljuk, a jövő hó elején városunkba érkezik, hogy az egyházkerületi gyülésen, mint egyik segédgondnok, részt vegyen.

* **Néptanitók és népiskolák** számára a főiskolai tanitóképezde egyik jeles készültségü ifju tanára Kovács Lajos — mint halljuk — egy érdekes munkán dolgozik, mely már közel áll a befejezéshez; ez „Válogatott bibliai történetek" az ó-szövetség történeteiből neveléstani elvek szerint összeállitva. Eddigelé mindent adtunk a gyermek elé, amit a bibliában találtunk, nem ügyelve arra, hogy czélszerüen hathatunk-e azok által? E könyv válogatott eseményeket beszél el könnyed modorban, a mint a népiskola számára szükséges, hogy érthetősége által minél tisztultabb erkölcsi érzelmeket költsön fel a gyermekben. A mü készitője Kovács Lajos, a helybeli tanitóképezde egyik ujjáteremtője, a ki kellő szakismerettel párosult ügyszeretettel ápolja körében a népnevelés ügyét. Tőle e téren csakis jót várhatunk, s igy óhajtanunk kell a népiskolák érdekében, hogy e mü mielőbb lásson napvilágot.

* **Szünik a kolera.** Debreczenben tegnap (szept. 16.) kolerában csak egy nő betegedett meg; azonban megygyógyult három nő; meghalt egy nő; további gyógykezelés alatt egy férfi, öt nő, összesen csak hat személy maradt tegnapról mára.

* **A realiskolai tanszékekre** eddigelé mintegy tiz pályázat érkezett be, legtöbben pályáztak a magyar nyelv és irodalmi tanszékekre; az igazgatói állásra is érkezett egy pályázat Sáros-Patakról.

* **A szinházi igazgatósághoz** van pár szavunk. A szintársulat, mikor Nagyváradról visszaérkezik, rendesen uj elemeket is szokott magával hozni, a régiek közül pedig néha el is szoktak menni. A debreczeni közönség mindig a leghivebb ragaszkodással viseltetik a szinügy s ennek apostolai iránt, azt hiszszük tehát, hogy ez érdeklődésből kifolyólag szivesen venné közönségünk, ha a társulat tagjai az igazgatóság által azok eljövetele előtt is megismertetnének. Ezt aztán gyakorlatba lehetne venni minden idény elején. Ez eljárás bizonyára nem ártana a szinház ügyének.

* **A nagytemplomi óra** már oly régen rendetlenül jár, hogy a közönséget folyvást tévutra viszi. A városi hatóság intézkedjék már valahára, hogy e kellemetlen baj oly ismételten elő ne forduljon!

* **Beküldetett.** A tiszavidéki vasut hivatalnokai közt ha valaki megfordul, fájdalommal kell észrevennie, hogy általuk mind a kezelés körében, mind a magán beszédben a német nyelv használtatik. Kár a magyar nyelvet anynyira megvetni, ha a magyar kenyér nem vettetik meg, s ha a hagyar haza termékeit nem szégyenlik élvezni.

* **A lóvonatu vasuti** bizottság közelebbi gyüléséről semmi hir nem hallatszik. — Pedig várakozásunk már fel volt csigázva; azt hivők, hogy az altatásnak vége szakad, s valahára tudunk meg valamit abból a nagy titokból, melyet lóvonatu vasuti ügynek neveznek. A közönség várt, ábrándozott arról az időről, mikor a lóvonatu vasut utczáinkat átszeldeli. Mi is azok közé tartozunk, a kik ez ügyet a legmelegebben pártoljuk, s azt diadalra szeretnők juttatni. De még csak arról sem értesitenek, mit határoznak az ügy előmenetelére nézve egyik-másik bizottsági ülésben. Vagy talán semmit sem határoztak? Akkor kár a gyülésekkel a közönséget hitegetni, felültetni.

* **A bélyeg és váltóhiányon,** mint halljuk, segitve van; a dohány főtőzsdében, hol a különlegességek árudája is van, a bélyegekből és váltókból gazdag raktár van, mire figyelmeztetjük az érdekletteket.

* **A kapitányi hivatal figyelmébe.** Losonczy Károly, ki a „Bika" vendéglőben van alkalmazva, panaszt tett nálunk, hogy ő ama 4 frtnyi összeget, melylyel neki R... György, helybeli lakos tartozik, fölajánlotta a kolera vész áldozatául esettek árváinak gyámolitására s több izben fordult kapitányi hivatalhoz, hogy ez összeget a nevezett czélra hajtassa be, mit daczára az igéretnek, a kapitányi hivatal teljesiteni vonakodik. Fölszólitjuk, kérjük az illető közeget, hogy az ügyben intézkedjék, mert a halasztás által csak az árvák ügye veszit. Reméljük, hogy felszólitásunk, melyet az árvák nevében tettünk, nem fog eredmény nélkül maradni.

* **Beküldetett.** Midőn Debreczenből uj állomásom helyére Aradra távoznám, kedves kötelességemnek ösmerem bucsu üdvözletemet nyitvánitani a főiskola és nemes város mélyen tisztelt előjárói, tisztársaim, barátaim s ösmerőseim irányában. Áldja meg az isten e derék magyarvárost, s benne virágzó ékességét, a főiskolát, melynek keblében eltöltött 16 évemre mindig édesen fogok visszaemlékezni. Kallós Kálmán aradi főgymn. rajztanár.

* **Az idei katonai ellenőrzési szemle,** október 14—18-ig fog tartatni, 14, 15 és 16-án a 39. sz. gyalogezred legénysége; 17—18-kán a más csapatok legénysége felett (szabadságos és tartalékosok); az utószemle f. hó 30-kán lesz. —

* **Tüz.** Ma reggel 9 órakor Nagy Gábor szappanosmesternek csapóutczakülvárosi házában tüz ütött ki s mire a toronyőr észrevette a tüzet, a ház földig égett ugy, hogy alig lehet valami 3—4 forint ára butort megmenteni. Az egyik lakónőnek alig másféléves gyermeke, mig észrevették majd beleégett a tüzbe s a kis ártatlan, homlokán egy égési sebbel kimentetett. A tüz valószinüleg gyujtásból származott, mert ma a házban nem volt semmi tüz meggyujtva s a lakók otthon sem voltak.

* **Miklós-utczán** a makadamirozás javában foly. Alig pár hét előtt fogtak hozzá s remélhetőleg e hó vége felé már be is végzik. Ha a városi mérnök vezette volna a város által fölválalt földmunkálatokat, még hamarább készült volna el a munka. De igy — ki tehet róla?

* **A „Coco",** a mi volt kedvenczünknek Blaháné papagálya elveszett; megtalálójának jutalmat tüzött ki; azt halljuk, hogy itt van a papagály vendégszerepre. De mi nem fogjuk neki átadni, csak azon esetben, ha ő fog érte jönni, s a kitüzött jutalomdij helyett énekével fog megörvendeztetni bennünket. (Beküldetett.)

* **A nyugoti emlékkert** mellett, valahára már elkészitek a járdát — téglából. Igen helyesen. Jó volna a másik emlékkert környékét is egy kissé jobban rendbe szedni.

* **A rendőrséget** figyelmeztetjük azon rendetlenségre, a mely a halutcza s a volt váradutczai mészárszék helyén mutatkozik. Még nem vagyunk mentek a kolerától sem s a jóizlés is méltán megbotránkozik az oly rondaságokon, miket ott szemlélni kénytelen a közönség.

*) Nyugta. A „Debreczen" t. szerkesztőségétől a kolera által sujtottak részére gyüjtött összegből 100, azaz egy száz ftot o. é. a hatóság részéről kiosztás végett átvettem. Debreczen, 1873. szept. 17.
Csurka János, városi aljegyző.

Fővárosi értesitő

** Lesz iparmuzeum Budapesten. Az „Ellenőr" szerint alapos remény van, hogy a király (ki Bécsben iparmuzeumot épittet és saját tulajdonát képező, vagy a várakban elszórtan levő idevaló tárgyakat e muzeumnak ajándékozta) nagyban fogja gyarapitani a magyar iparmuzeumot a hazánkból Bécsbe vitt, s a várakban, fegyvertárakban eldugva levő tárgyakkal.

** A redutépület kiépitésére a város ujabban 200 frtot adott.

Belföldi hirek.

*** A kolerajárvány miatt f. évi szept. 8-ik napról elmaradt gyulai országos vásár f. évi október 4 én fog megtartatni, és pedig akként, hogy a sertésvásár szept. 29-én, a szarvasmarhavásár pedig okt. 1-én veendi kezdetét. Gyula, 1873. szept 14. Gyulaváros polgármesteri hivatala.

*** Abauj és Sárosmegyék kolerabiztosa ez állásától fölmentetett.

*** „Fejérmegye statisztikája" kikerült sajtó alól.

*** Fejérmegyében a betiltott vásárok f. hó 20-tól a tilalom alól fölmentettek.

*** Eretnek (?) Váraljai Márton cziszterczitarendü áldozár, ki a székesfejérvári főgymnáziumban tanárkodott, a rendből kilépett s a reformáta vallásra tért át.

Délutáni posta.

— A jobboldali lapok ma foglalkoznak a lapunkban tegnapelőtt „Constans" aláirással megjelent czikkel, s a „Pesti Napló" azt Nagy György képviselőnek tulajdonitja. Ez ellenében kötelességünknek érezzük határozottan kinyilatkoztatni, — hogy ama czikket nem Nagy György irta.

— A hiv. lap ma kezdi közölni az ügyvédi rendtartásról szóló tjavaslatot.

— A bródi ezred községi hatósága kérvényt intéz a főparancsnoksághoz, annak kieszközlése végett, hogy a horvát határvidék a horvát országgyülésen képviseltessék, mivel a magyar határvidék is képviselve van a magyar országgyülésen.

KÖZGAZDASÁG.

A ferencz és józsefvárosi takarékpénztár részvényesei sept. 15. d. e. igen látogatott gyülést tartottak, melyben előterjesztetett az ötös bizottság jelentése az intézet állásáról, valamint annak inditványa, hogy a kideritett tények alapján az igazgatóság ellen bünvádi kereset indittassék.

Elnök volt Jordán Károly.

A jelentés szerint leghihetlenebb dolgok bizonyulván be az intézet kezelésében, minden előtt kimondja, hogy a csőd megszüntetése a nagy költség miatt lehetlen. Az intézet vagyoni állapotát a bizottság következően találta.

A váltó követelésekből 450,000 forint behajthatlan 25,428 frt iránt még folynak a perek, melyek eredményét még nem tudhatni; jó váltó kevés van, de ezeknél is 10% veszteségre számithatni. A hitelegyleti váltók a tagok egyetemleges jót állásánál fogva biztositva vannak. Az intézet igazgató tanácsából Krajcsik 6000, Horváth G, 141,000, Frank 11,100, Ezer 5100, Sumrák 400, Nagy 2300, Raumbach 148,000. a Vidacs-czég 104,000, Kanitz M, A. 105,000, frt. és Dotzer 104,000 frtnyi hitelt élvezett.

Az intézeti házra vonatkozó adatok azt bizonyitják, hogy a vétellel megbizott urak, kik a jelentésben nagy szerepet játsztak Horváth Gáspár és Schubert József, a házat, melyet 120 ezer fton lehetett volna megkapni, jónak látták 150.000 fttal megfizetni, mire az 172.359 ft értékkel az intézet tulajdonaként bejegyeztetett, mely most, miután a ház 4 ik részét is megvásárolták, 185.000 ftra van becsülve; melyből azonban az intézetnek kevés haszna lesz, mert 1-ször 15.000 ft van rá betáblázva, 2 szor Pest városa 165.000 ftot jegyeztetett elő értékére.

Urbéri kötvényekben 87.500 ft van kimutatva, azonban ezek 10.000 ftig mind eladattak, sőt ez összegből is 5000 ft el van zálogositva, ugyhogy csak 5000 ftot lehetett megmenteni.

A könyvbeli követelés 45.000 ft, ennek harmadrésze elveszettnek tekinthető.

Titok homálya födi a csődjelentéskori 1500 ftnyi megvolt pénztári utalványok sorsát; ezeket a bizottság föl nem találta.

A pénztári állománynak 41000 ftot kellett volna tenni, ebből azonban csak 27132 ft. 85 kr találtatott, a többi a nemzeti bankra intézett és Kanitz M. Horváth Gáspár és Vidacs János által kiálitott váltókra kivétetett. Az ingók 2109 ft. 66 krra vannak becsülve. Végre előlegekre adatott 58,497 ft. 19 kr.

A takarékpénztár névleges követelése 2 milliót haladja, a biztosság nem remél 1½ milliónál többet behajthatni, miszerint tél millió követelés kétesnek tekinthető, noha Vidacs elnök ingatlanai a részvényesek javára lefoglaltattak.

Többféle szándékos kárositás miatt inditványozott bünvádi kereset meginditása az igazgató tanács és elnök ellen egyhangulag elfogadtatott s a jelen volt részvényesek által aláiratott.

A bizottságnak gondos eljárásáért köszönetet szavazott a gyülés, azután egy 5 tagból és 4 póttagból álló csődfelügyelő bizottságot választott, melynek feladata lesz az ügyek lebonyolitása után fenmaradó activákat átvenni, és a részvényesek közt ujabb közgyülés összehivása nélkül szétosztani.

Ezen határozatok után — melyen az igazgató tanácsot senki sem képviselte — a gyülés szétoszlott.

— Hivatalos jelentés (Piaczi árak.) Debreczen, szept. 16 áról. 1 mérő buza 5.50—6.70 kr, 1 mérő kétszeres 4.60 - 5 frt, 1 mérő rozs 4.30—4.50 kr, 1 mérő árpa 2.20 - 2.40 kr, 1 mérő zab 1.40—1.50 kr, 1 mérő tengeri 3.70—3.90 kr, 1 mérő köles 3.30—3.50 kr, 1 mérő kása 6.50 kr, 1 zsák burgonya 1.50 kr, 1 mázsa szalonna 32 – 33 – 34 frt, 1 mázsa háj 34—35 – 36 frt.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLAH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

Értesités a szülékhez.

Alólirott tudomására juttatja a t. cz. szüléknek, hogy kész felfogadni fiukat a németnyelv megtanitása végett, ezzel öszszekötvén a gymnasiális tudományok előadását is az I-ső osztálytól kezdve a IV-ik osztályig. Lehet tanulni bármely osztályt a nevezettek közül. A fiu kap teljes ellátást és oktatást. Fizetési dij egy évre mindösszе 400 frt. A franczia nyelv tanitásért külön dij Ágynemüt hoznia kell a tanulónak. Intézetemben gondoskodva van segédtanárokról is. A vizsga letételének költségei az illető tanuló szüleit terhelik. Tanitás kezdete 1. októberben.

Stoósz; szept. 1. 1873.

Stehlo Endre,
evang. lelkész.

652 2—3

Eladó asztali szőlő

naponként kapható **Ormós Gábor** füszerkereskedésében, hol szintén jó minőségü kassai szalámi is kapható.

561 1—

Tiszavidéki és 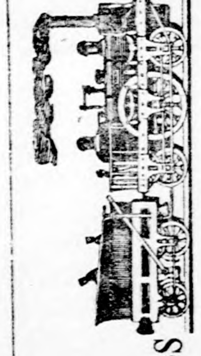 arad-temesvári

VASUT.

MENETREND

1873. évi május hó 1-től kezdve további intézkedésig.

I. Bécsből és Pestről Kassa felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak	ó.	p. napsz.
Bécs északiv. in.	8	—	este	8	30	reggel.		
„ állam v.	8	20	„	8	45			
Pest	7	30	reggel	6	26	este.		
Czegléd	10	18	délelőtt	9	8	„		
Szolnok	11	22	„	10	4	éjjel.		
P.-Ladány	2	1	délután	1	2	„		
Debreczen	3	51	„	2	52	reggel		
Nyiregyh.	5	57	„	4	22	„		
Szerencs	8	40	este	6	1	„		
Mi-kolcz	10	40	éjjel.	7	55	délel.	2	6 délut.
Kassa érk.	3	22	„	2	14	délután	4	52 „

II. Bécsből és Pestről Arad és Temesvár felé.

		ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
Bécs északiv.	indulás	8	—	este.	8	30	regg.
„ államv.	„	8	20	„	8	45	„
Pest	„	7	30	reggel.	6	26	este.
Czegléd	„	10	18	délel.	9	18	„
Szolnok	„	11	12	„	10	40	éjjel
Mező-Tur	„	12	22	délut.	12	36	„
Csaba	„	2	1	„	3	30	regg.
Arad	érkezés	3	42	„	6	4	„
„	indulás	4	35	„	6	23	„
Vinga	„	5	44	„	7	32	„
Temesvár	érkezés	7	1	estve	8	49	„

III. Bécsből és Pestről Nagyvárad felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak	
Bécs északiv. indul.	8	—	este.	8	30	regg.	„
„ állam v. „	8	20	„	8	45	„	„
Pest „	7	30	regg.	6	26	este.	„
Czegléd „	10	18	„	9	8	„	„
P.-Ladány „	2	35	délut.	1	26	éjjel.	„
B.-Ujfalu „	3	35	„	2	43	regg.	„
N.-Várad érkez.	4	47	„	4	6	„	„

IV. Kassáról Pest és Bécs felé.

	ó	p.	napszak	ó	p.	napszak	ó.	p.
Kassa ind.	4	20	regg.	9	34	délel.	6	— délután
Miskolcz	7	9	„	1	56	délut.	9	50 este, érk
Szerencs	8	35	„	4	9	„		
Niregyh.	10	37	délelőtt	7	26	este.		
Debreczen	12	47	délut.	10	34	éjjel.		
P.-Ladány	2	25	„	12	43	„		
Szolnok	4	54	„	4	46	regg.		
Czegléd érk.	5	47	„	5	59	„		
Pest „	8	31	este.	8	45	„		
Bécs állam „	6	3	regg.	6	9	este.		
„ északi v.	6	20	„	6	24	„		

V. Temesvár és Aradról Pest és Bécs felé.

		ó.	p	napszak	ó	p.	napsz.
Tmesvár	indul	8	55	reggel	5	29	délután
Vinga	„	10	24	délelőtt	7	16	este
Arad	érkezés	11	21	„	8	34	„
	indulás	12	25	délut.	9	4	„
Csaba	„	2	10	„	11	41	éjjel.
Mező-Tur	„	3	41	„	2	13	„
Szolnok	„	4	54	„	4	17	reggel
Czegléd	érkezés	5	47	este.	5	49	„
Pest	„	8	31	„	8	45	„
Bécs államv.	„	6	3	reggel.	6	9	este
„ északi v.	„	6	20	„	6	24	„

VI. Nagyváradról Pest és Bécs felé.

	ó.	p.	napsz.	ó.	p.	napszak	
N.-Várad indul.	11	22	délel.	9	5	este.	„
B.-Ujfalu „	12	28	délut.	10	33	éjjel.	„
P.-Ladány érkez.	1	23	„	11	44	„	„
Czegléd „	5	47	„	5	59	regg	„
Pest „	8	31	este.	8	45	„	„
Bécs államv. „	6	3	regg.	6	9	e.	„
„ északi v. „	6	20	„	6	24		„

A vonatok indulási ideje a közbeeső állomásokról, valamint azok csatlakozása Aradon, Csabán, Debreczenben, N.-Váradon, Kassán, Miskolczon, Szerencsen és Temesvárott, a pályaudvarokon kifüggesztett menetrendekből tudható meg.

Az üzlet igazgatóság.

Cserépgyár haszonbérbe adása.

A Kösü-Szegben levő nádashalmi cserépgyár, mely köztudomás szerint a legjobb minőségü cserepet szolgáltatja; lakházzal és egy nyilas földdel f. évi szent Mihály napjától egy vagy több évre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni iránta özv. Csathó Józsefnével Püspök-Ladányban, vagy itt helyben Szent-Annán 2530-dik sz. alatt Szepsy Pállal.

558 2—3

A vasuti indóházzal szemközt

Telegdi K. Lajos vendéglője és kávéháza

folyó évi decz. 1-től fogva kiadó.

Értekezhetni iránta Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében városház alatt.

556 3—3

Debreczen, 1873. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.

1873. V. évfolya

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10
Előfizetési pénz s minden közlemé
Főpiacz, Vecsey-ház földszint
szerkesztőségbe bérmentve küldend
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkeres
désében s a szerkesztőségnél. — Egyé
a postahivatalok utján.

Pártvezér „titokban

Ér-Semjén, s

A végzetszerü, az ugynevezet
dentialis" férfiak száma ismét
dott egygyel a „Debreczen" álne
irójának Constans urnak személ
E sorok irója — kicsinysé
tében — nem követheti, a „nag
Constans urat arra a térre, mel
pett. Nem akar a névtelenség ho
burkolózni, sem személyeskedni
ur ellen, mint ő azt — vak dü
előbb Csernátony, azután most
ban Tisza Kálmán ellen tevé.
Pedig megvallom, nem kis
tagadásba kerül, hogy az „ign
lit" féle régi közmondást ne a
zam Constans urra.
„Kormányt vállalni, a p
valósitása nélkül, csak azért, h
hitsenek az ország sanyaru so
ez régi okoskodás, igy beszélte
rendszer magyar hivatalnokai i
Igy fakad ki a „balköz
len a „balközépi" Constans ur
fájdalmának epés indignatiójáva
És beszél „ágaskodó hatalon
ról," „kislelkü elpuhultakról," „
tekről" és „morzsasiratókról;"
kiket tisztel meg ezen szép epi
kal? Nézetelleneit talán? Ne
pártfeleinek osztogatja ezen
czimeket.
Édes Constans ur, ön ugy
igen nagy tévedésben van, a t
időre nézve. Mert hiszen a „De
még nem az „Egyetértés," pedi
tans ur czikkei oly hangon
tartva, mintha a születendő
tés" czimet viselendő lap szám
volna irva.
Ha ez a lap valaha majd
tik, akkor — mint leendő főm
— vezérczikkezhet Constans ur
gon a balközépről; de ma még
ő is „balközépi"-nek adja
gát, nagyon korán lesz, az „Egy
nek ily hanggal és modorral e
az utját. Mert ez a hang és mo
teremtheti ugyan Constans ur
rüségére — nem akarom mond
nára — az „Egyetértés" czimü
azon valódi, benső egyetértést
nemcsak az egy zászló alatt kü
toknak, hanem magának a ha
oly nagy szüksége van, — ne
megteremteni soha!
„Kormányt vállalni a progra
sitása nélkül" mondja Constans
Sulyos vád, mely ha ig
szomoru volna. Hanem kormány
a programm megvalósitá
kötelessége, minden b
tes, hazafias pártnak,
ben nincs létjoga, mert
párt nem komoly törekvésü
hanem csak „szószátyárokból"
És igen nagy tévedésben
tans ur, ha azt hiszi, hogy létez
a világon, mely elveit megva

*) E czikk is, mint a Constan
középpárt ügyével foglalkozván,
„audiatur et altera pars" elvéből ki
Annyit azonban meg kell jegyeznünk
veivel szemben, hogy mi csak parlame
ség, s igy elvi diadal folytán tartju
tóknak az alkotmányos kormányoka
elvi diadalnak meg kell előzni a
jutást. Egyébiránt eddig elfoglalt
kat továbbra is fentartjuk.

TÁRCZA

SZÜLETÉS ÉS MÜVE

Regény négy kötetben.

Irta Schwartz Mária Z

Negyedik rész.

(Folytatás)

Miután átalánosságban besz
Gabriellához fordult s mondá:
— A kisasszony, ki azt állít
életét a nevelés tanulmányozásár
helyesnek találandja, hogy annak
keket akar nevelni, legelőbb is
felszajló érzelmein kell uralkodni
esetben kisasszony, önnek is so
lója van, ha tökéletes nevelőnő
tatni.
Gabriella nem válaszolt, h
tét sokáig Ernfriden nyugtatta,
mondott ki tanitványa és a csel
Midőn a szobát elhagyta,
szemrehányásokban tört ki Er